

52.

Frida Kahlo: El marxisme sanarà els malalts.

I. CATALOGACIÓ:

Títol: El marxisme curarà els malalts

Autor: Frida Kahlo (Coyoacán, Mèxic, 1907 – íd., 1954)

Cronologia: 1954

Localització: Museu Frida Kahlo, a Ciutat de Mèxic.

Estil: realisme social.

Tècnica: oli sobre tela (76 x 61 cm)

Tema: simbòlic. Frida Kahlo va patir un terrible accident als divuit anys. Durant llargs períodes de convallescència va aprendre a pintar de manera autodidacta.

A la seva obra reflectí, de manera autobiogràfica, les seves profundes seqüeles físiques i psíquiques. L'any 1929 es casà amb el muralista mexicà Diego Rivera. Un avortament als tres anys de casada també influí de manera dramàtica a la seva obra. Igualment, el seu activisme polític es mostrà la seva activa i entregada lluita a favor del comunisme.

II. ANÀLISI FORMAL

Elements plàstics:

- **Dibuix:** Cada element està tractat amb una clara intenció realista, perfilant els detalls i contorns amb una fina línia negra. Ara bé, aquest realisme es trenca a nivell conceptual en la comprensió global de la obra, així com també en la captació de la llum i en la elecció cromàtica.

- **Color:** És ric i variat, però supeditat al tema. de manera que el vermell (associat al perill) i altres tonalitats com el negre, es situen a la dreta de la tela relacionades amb l'imperialisme, Per altra banda el blau (associat a la serenitat), el groc i altres games més clares, omplen la superfície esquerra, vinculant-se positivament a la causa del marxisme.

- **Llum:** artificial, la llum està supeditada al tema.

La composició és oberta, superficial, simètrica i centrípeta. El quadre s'estructura a partir del autoretrat en un primer pla de la artista mexicana que, reforçat per la situació en diagonal simètrica de les dos muletes, s'estableix com eix compositiu central. A partir de la seva figura se situen la resta dels elements escènics, col·locant-se a la seva esquerra els relacionats amb el perill imperialista, y a la seva dreta els vinculats a la pau marxista. A dalt en un segon pla el retrat de Karl Marx mira fixament l'espectador, compartint el protagonisme amb Frida, que també es comunica directament amb l'espectador del quadre convertint-se en el narrador ideològic.

- **Ritme:** Malgrat la seva simetria, l'obra té un gran dinamisme gracies a les diagonals que formen diversos elements com ara les muletes, les grans mans que abraçant a l'artista i l'àliga imperial.

- **Temps:** anecdòtic, vist com un autoretrat, en el context de la lluita entre el capitalisme i el comunisme.

Estil: realisme social.

- Estil molt personal, gènere: principalment autoretrats
- Síntesi d'elements expressionistes i surrealistes (són una mostra quasi autobiogràfica).
- Barreja ingenuïtat amb metàfora.
- Estil inspirat en l'art popular del seu país (Kahlo artista mexicana més reconeguda internacionalment, no sols per les obres sinó també per la imatge personal).

- Influenciada per l'art precolombí i el realisme social, aspectes que comparteix amb els muralistes mexicans (el seu marit Diego Rivera): ús d'àmplies zones de color, colors brillants, en un estil senzill y concís.

Models i influències: L'obra de Frida Kahlo es extremadament personal reflectint a la major part de la seva obra, les sensacions de la seva traumàtica experiència vital.

Malgrat això en les seves composicions es pot veure el seu interès per l'art precolombí i el realisme social, aspectes que comparteix amb els muralistes mexicans Diego Rivera, amb qui es va casar,, José Clemente Orozco i Alfaro Siqueiros. L'any 1938, André Bretón visità Mèxic i va descobrir l'obra de Frida, associant-la amb el grup surrealista. Malgrat que les seves creacions presentaven un alt grau de similitud amb aquest moviment, Frida, al final de la seva vida rebutjà aquesta etiqueta.

III. INTERPRETACIÓ

Contingut i significat. Tema.

Kahlo expressa la concepció utòpica de que la creença política –i amb ella tota la humanitat -, podria alliberar-la de tot el seu patiment. La autora s'autoretrata amb un corsé de pell –comú a la seva iconografia – davant un paisatge dividit en dos: la part pacífica de la terra y la amenaçada per la destrucció. En la primera, banyada per rius blaus, vola el colom de la pau per damunt dels països comunistes -URSS y Xina- representats en el globus terraqui. En la part fosca es veu la silueta amenaçadora de la bomba atòmica travessada per rius de sang, al costat de l'àliga dels Estats Units d'Amèrica amb el cap de l'oncle Sam.

La salvació la encarna el retrat de Marx, d'on surt una ma que ofega l'àliga. Dos enormes mans amb l'ull de la saviesa simbolitzen el comunisme i agafen de tal manera a l'artista que aquesta pot prescindir de les seves muletetes.

- *Encàrrec i recepció:* El propòsit de incloure continguts polítics en les seves obres no es van manifestar fins la seva darrera etapa creadora. Aquesta obra, realitzada l'any de la seva mort, es pot considerar la síntesis del seu art; el seu testament polític i personal.

Funció: Expressió del món individual de l'artista, del seu patiment físic i del seu pensament. Política: aquest quadre té un alt contingut ideològic en el context de la guerra freda, però també pel que fa a la cultura mexicana. Representativa d'una manera de pintar connectada amb els muralistes mexicans.

Explicacions:

Mèxic es troba primer colonitzat pels espanyols que esborren les seves identitats culturals, i en el present pel gegant veí dels EE. UU., potència hegemònica, en rivalitat amb el comunisme de l'URSS. Mèxic viu també en primera persona, però, l'exili de Troski, perseguit per Stalin, i les contradiccions que això genera en l'activisme polític. Frida Kahlo per tant és una dona força entregada en aquestes lluites pròpies del seu temps.

Vegi's pràctica 1950 Món. EUA.